

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות יד.

עין משפט גר מצוה

נא א מיי פ"צ מהל' עזרת טובים הל' ד':
נח ב מיי פ"צ מהל' מילה הלכה ו סמג עשין נח טו"ש"ע א"ח סימן שלח ספ"ה ו טו"ש"ע י"ד סימן רסו ספ"ה ב:

תוספות ישנים

אין משגיחין בעת קול פ"י בעירובין: והא א"כא שמעא. פ"ה דמטלטל ליה בחצרין ד"ר יוחנן ומשני דמדוע ליה הוה כבודו ר' יוחנן ואל תהי מטלטל הנר במקומו ויחזיק מה עין ואל הקיסור בכלן גבי אגודות אגודות בשבת ה"ל למספק ועוד פשיטא דמדוע לשמעה שיענה כחור. ונראה לפרש והא א"כא שמעא שסבור דשרי לעשות אגודות אגודות לפי שראש רבו מטלטל במקום אחד ועמקוס אחר לא היה מטלטל ומשני דמדוע ליה לשמעה ואומר אל תעשה אגודות. דא שראית שאין אי מטלטל במקומו של ר' יוחנן אין זה משום איסור טלטול אלא משום כבודו של ר' יוחנן: בני חייב לאוין כשרים עיטור. וא"כ משכחא ומיבט (לקמן י"ט). כגון כרת בתו ויבנה אחרת דפול קמי שמעון וסס ויבטו שפלו משני אהן ור' שמעון אמר (א) לקמן כיון שסס אחיות צדיקה לא יאה לן לקוין אפילו בנחת מין דלבי"ה מייבס שמעון יבממו דלבי"ה אחות זקוקתו דלבי"ה ערוה אינה זקוקה לו דלבי"ה אסורה לו ולבי"ה לא יוכל ליבמה שאם אשת אח שלח במקום מזהו שרי אחות זקוקתו היא דלבי"ה אפילו שרי לא אפילו לרבין תקשי לן לאחא לא נמנעו (ב"ב מצ"ה) (ב"ב מצ"ה) וא"כ דלבי"ה שמעון תקשי לן אף (ב"ב מצ"ה) (ב"ב מצ"ה) אמאי לא נמנעו הא בני חייב כרימות עיטור דפרי:

(א) ג"ל ור"ש אמר לקמן דף יחל ע"כ שכל שמי אחיות שנשעו כרות זו לזו צדיקה כו'.

תוס' חר מקמאי

ובפולגותא רב אמר לא עשו ב"ש כדבריהם שישמואל אמר מ"ד לא עשו דב"ה רובא מ"ד עשו כי אוליין בבר רובא היבא דבי הדיני ויבנה הכא ב"ש מחדרי טפי ואב"א לאחר כך דאמר עשו ר' יהושע דאמר אין משגיחין בב"ק ומסיק עשו ב"ש כדבריהם ולא הווי מצות אגודות אגודות אלא ב"ד אחד בעיר אחת פלגו מורו כב"ש ופולגו מורו כב"ה אבל שתי ב"ד בעיר אחת לית לן בה:

מסורת הש"ס

(א) ברכות נב. ערובין ו. פסחים קד. כ"מ טו: חולין מד. (ב) שבת ק"ל חולין קטו. (ג) י"ל דמק. (ד) שבת ק"ל פסחים סו. סט: מנחות עב. לו. (ה) שבת מו. ע"ג. (ו) קידושין פה: (ז) תוספ' פ"א (ז) (ב"מ נט:). (ח) (שמות כג.) (ט) (חולין קטו.) (י) (דברים כה.) (יא) (ב"מ נט: וסס.) (יב) עין נהלא"ש דכתיב דהו כמי ב"ד בעיר אחת. (יג) ור"ש היעזר תוספות סדיה אין לנא.

תורה אור השלם

1. בגימ' אתם לך אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למות:

דברים יד א

גליון הש"ס

נב' ודקארי לה מאי קארי לה. כעין זה כמובן טו ע"כ ולי ע"כ:

הגהות הב"ח

(א) גב' ולא אמרינן מקומות מקומות שאני: (ב) תוס' ד"ה ר' יהושע ור' הו רובא בוראי א"כ: הלכה בב"ח קול א"כ: (ג) ד"ה פ' אמרינן ור' הרב רבי חיים הכהן דבני מיתא: (ד) בא"ר דין עיר דני: מוזיל בן כפר דכל:

מוסף רש"י

דאמר אין משגיחין בב"ח קול. ב"מ (נב.) בתורה לו עכנא ב"ח הכה (ברכות נב.) לעשות ברול. לאמלא של מילה (שבת ק"ל.) ר' אליעזר אית ליה משגרי מזה דוחין את השבת בנחתו שדוחה את השבת, ואם ע"כ לו אפילו לנולד בשבת כריתתו עליו לעשות פסח. ועשין חולין (חולין קטו.) כלל אמר רבי עקיבא. נחלק על ר"ה דמשגיח מזה שאין דוחין חולין ואפשר לעשותן מע"כ (שבת ק"ל.) מטלטל שרגא. נר שכתב (שם) (יח.) אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות. שבת שמאי חומרים נ"ת ערוה מתיבתא ויב"ה אסורים ליבם, אלא חמשה לשוק בלא חליה. מוריה. זה לאו שאין ממזר אלא מבי משגיחין איסור ערוה. וני העושים כב"ש ממזרי לביה הן דהו לבי בני אשת אח שלח במקום מזה שחא כב"ה, אלא בני העושים כב"ה, לבי בני אהן ממזרי, לפי שכן בני חייב לאוין, שנשאל יבמה לשוק בלא חליה (קדושין עה.)

נת קול. בעירובין כ"ק (דף יג.) יתמה נת קול ואמרה הלכה כב"ה: דני הדדי ניבאו. בחכמה: ר' יהושע היא. כ"ה הוצ"ה: היו כורסים עינים בשבת לעשות פחמים. לכו ציוס כדי לעשות ברול איומל של מילה. דקסבר ר"ה משגיח מזה דוחין שבת כמזה עממה: כשר עוף נחל. שהיה דורש נחלז אמוי מי שיש לו חלז אמוי יאל כשר עוף שאין לו חלז אס והכי אמרי' כ"ה כל הבשר: כלל אמר ר"ע. לגבי מילה באיסור שבת: מאי קארי לה. הא כבר שנו לעיל כי אמרינן לא מתגודדו כו': מטלטל שרגא. נר שהדליקו בו בשבת וככה. דקסבר לה רבי יהושע כר"ש דלית ליה מוקפה ור' יוחנן סבר לה כר' יהודה דלית ליה מוקפה אפי' שלח מחמת איסור: והא איכא שמעא. דרבי אבהו דלא מסיק אדעתיה ומטלטל באתריה דר' יוחנן הואיל ומוז' לר' אבהו צעלמא דמטלטל: בני חייב לאוין ניבאו. הך דב"ה שפירות נישאות לשוק בלא חליה אפי' לב"ש דאמרי חליה בשבת צעלמא ניבאו לא תהיה אשת הממ' ואין ממזר אלא מחייב כריתות כדאמרי' לקמן בזהוילן (דף מט.). חייב כריתות ניבאו. כיון דלר"ה שבת פטורה המייבמה עומד באיסור אשת אח בכתב: אין ממזר מחייב כריתות. אלא מחייב מיתות כ"ד כגון אהן וסממו וכלמו ויואל בזה וכל הנך דליסור אחוה לית בזה מיתא: דמודעי לפו. כ"ש לב"ה דעו שהמשפחה זו מנצרת ערוה שנתייבמה בזה ופרשו: ע"כ אלו. משאילין כלים אלו לאלו וב"ה מחמירין בטהרות טפי: ונמאי

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו ב"ש כדבריהם ור' יוחנן אמר עשו ועשו ובפולגותא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו אימתי אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ולא לאחר בת קול מ"ט דמ"ד עשו אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא קודם בת קול רובא דמ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אוליין בתר רובא היבא דבי הדיני ניבאו הכא בית שמאי מחדרי טפי ואי בעית אימא לאחר בת קול מ"ד לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא (דאמר אין משגיחין בב"ח קול ומ"ד עשו קרינן כאן ילא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות אמר אביי כי אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה כשתי בתי דינים בעיר אחת דמי אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בעיר אחת לית לן בה תא שמע במקומו של רבי אליעזר היו כורסים עצים לעשות פחמים בשבת ברול במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא לא (דתנאי ג' בכלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"כ אין דוחה את השבת והאי מאי תיובתא מקומות מקומות שאני * ודקארי לה מאי קארי לה ס"ד אמינא משום חומרא דשבת כמקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו כי איקלע לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא וכי איקלע לאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא והאי מאי קושיא ולא אמרינן (א) מקומות שאני אגון הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביד הכא הכי והיכי עביד הכא הכי רבי אבהו בן לוי סבירא ליה וכי מקלע לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן והאיכא שמעא דמודע ליה לשמעא ת"ש אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת עשו אמאי לא נמנעו הכי לא נמנעו רבני חייב לאוין ניבאו אלא אי אמרת בשלמא לא עשו מב"ה לא נמנעו רבני חייב לאוין ניבאו אלא ב"ה מבית שמאי אמאי לא נמנעו בני חייב כריתות ממזרים ניבאו וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר מחייב כריתות * והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מורים שאין ממזר אלא מבי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת אלא לאו שמע מינה לא עשו לא לעולם עשו דמודעי להו ופרשי והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו אי

כדפרי' בקונטרס דחמיר טפי משום דחייב צידים אכל אין לפרש דהכא איירי במוקפה מחמת מילאוס דהא מוקפה מחמת איסור חמיר טפי לפירות ר"ת שפירש בספ"ק דשבת (דף יט: וסס) גבי כרבי דחזי ועוד דעל מוקפה מחמת מילאוס א"ר יוחנן כ"ה כירה (ד' מה:.) (ט) אלו אין לנו נר אלא כר"ש: ב"ש לא נמנעו ב"ה ואמאי לא נמנעו משום כרה עממה כדאמרי' לקמן בשמעתין וי"ל דלרה עצמה לא שפחא כולי האי כמו בני הנרות שהאחת יולדת כמה בנים:

בשלמא